

країни, тому що від його праці багато в чому залежить різнобічність розвитку знань молодого покоління, його переконання, світогляд, моральні якості.

Ми вчимо дітей вчитися, мислити, комунікувати, поважати і приймати, застосовувати стандартні знання в нестандартних ситуаціях, отримувати насолоду від процесу пізнання і саморозвитку, мати активну життєву позицію, усвідомлювати свою важливу роль у цьому непростому світі, бути у ньому впевненими і щасливими [9, 27].

Працюючи вчителем, ти відчуваєш себе частинкою величезного потужного механізму, який здатен змінити історію. Роблячи разом зі своїми учнями ті самі «маленькі кроки», ти поступово закохуєш їх у свою країну, заохочуєш створити найкращу версію самого себе, рефлексувати і бути активним діячем, а не спостерігачем [10, 56].

Щоб бути близьким до своїх учнів, щоб вони розуміли тебе з півслова та виконували не завжди бажані для них завдання, обов'язково потрібно стежити за сучасними тенденціями, а отже – вчитися упродовж життя.

Список літератури

1. Особистий бренд для вчителя: як і навіщо вести свої соцмережі. vseosvita.ua.
2. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] К. : Академвидав, 2011. 575 с.
3. Вступ до спеціальності: навч.-метод. посіб. [для студ. пед. закл. освіти] / [За ред. Н. І. Яковець]. Ніжин : Вид-во НДПУ, 2022. 89 с.
4. Галузинський В. М. Педагогіка : теорія та історія. К. : Вища школа, 1995. 236 с.
5. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 375 с.
6. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії. Вступ до спеціальності : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. К. : Центр навчальної літератури, 2021. 168 с.
7. Мазоха Д. С. Педагогіка: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 232 с.
8. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. К. : Академвидав, 2020. 200 с.
9. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посіб. К. : Кондор, 2007. 656 с.
10. Педагоги-новатори України: навч. посіб. Львів: Бадікова Н. О., 2015. 148 с.

УДК 37.013.42

Козубовська І. В.

д.п.н., професор,

Булеза Б. Я.

аспірант,

Палкуш В. П.

аспірант

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ ПРОБЛЕМНИХ ДІТЕЙ В США

Питання інклюзивної освіти впродовж останніх років викликають все більший інтерес у вітчизняних науковців і практичних працівників (педагогів, психологів, соціальних працівників, вихователів закладів дошкільної освіти та ін.). Міністерством освіти і науки України розроблена Концепція розвитку інклюзивної освіти і прийнято в 2017 році Закон «Про інклюзивну освіту».

Інклюзивна освіта надзвичайно розвинена і широко розповсюджена в багатьох зарубіжних країнах, зокрема, в США.

Слід підкреслити, що часто інклюзивну освіту розглядають у вузькому розумінні, тобто, як освіту для індивідів з певними вадами розвитку, особливими освітніми потребами, освіту, яка сприяє їх інтеграції в соціум. Водночас, зауважимо, інклюзивну освіту доцільно розглядати в більш широкому сенсі. Це освіта, спрямована на інтеграцію в соціум всіх без винятку осіб, незалежно від статі, раси, національності, релігії тощо.

Ми солідарні з Олесею Яскевич (засновник громадської організації «Бачити серцем»), що інклюзивна освіта стосується багатьох категорій дітей: з обмеженими можливостями; особливими освітніми потребами; представники етнічних, релігійних, мовних меншин; безпритульні; з неблагополучних сімей; мігранти; сироти; із захворюванням ВІЛ/СНІД. Очевидно, це також діти, схильні до девіантної поведінки, вживання наркотичних речовин, яких часто виключають зі школи за неуспішність, незадовільну поведінку, систематичні прогули занять. Цих дітей зазвичай відносять до так званої «групи ризику».

Для забезпечення освітніми послугами цієї специфічної групи дітей в США існують різні форми альтернативної освіти, яка в значній мірі зв'язана з інклюзивною освітою, оскільки має на меті охопити навчанням всіх дітей, максимально враховуючи при цьому їх індивідуальні особливості, інтереси.

Альтернативна освіта, як і інклюзивна, базується на ідеях гуманізму, який визнає найвищою цінністю людину, її право на свободу розвитку здібностей.

На основі аналізу наукової літератури коротко охарактеризуємо деякі форми альтернативної освіти в США [1 – 3].

Альтернативні, або факультативні школи. Широкий спектр альтернативних шкіл охоплює всі категорії і типи учнів. Вони варіюють від шкіл для важковиховуваних підлітків, правопорушників, виключених з інших шкіл, до шкіл для особливо обдарованих дітей.

Школи з ухилом. Ще один тип альтернативних шкіл – це безкоштовні школи, які виникли ще в 1960 році в США як протест проти сегрегованих в расовому плані шкіл. У них особлива увага зверталася на навчання читанню, письму й арифметиці, вони також включали історію афроамериканців, історію й принципи руху за права людини і були тісно пов'язані з життям громади.

Виправні школи. У них надається можливість навчання для відрахованих із звичайних шкіл учнів, тих, які потенційно можуть бути відраховані, вагітних школярів і юних батьків. Ці школи передбачають надання більш індивідуалізованого підходу до навчання, не заснованого на конкуренції. Програми різноманітні, але завжди містять у собі індивідуалізовані плани навчання, які надають підтримку, передбачають персональну відповідальність за відвідування й успіхи, а також набуття позитивного досвіду персонального й соціального розвитку.

Полікультурні школи. США є однією з найбільш багатокультурних країн, де проживає велика кількість людей різного етнічного і расового походження. Саме для них призначені такі школи і навіть коледжі. В цих школах навчальний план акцентує увагу на культурному плюралізмі. Багато шкіл обслуговують певну етнічну або расову групу студентів, таких як американські негри, азіати, мексиканці. Часто пропонують перехідні програми для учнів з обмеженим знанням англійської мови.

Чартерні школи. Чартерні школи можна умовно вписати в нішу між приватними і державними школами. Вони фінансуються за рахунок державних засобів і є альтернативою традиційним шкільним системам. Це школи з обмеженою автономією. Чартерні школи є школами вибору. Батькам і учням пропонується вибрати школу, яка може запропонувати унікальні умови навчання, альтернативні методики навчання і т.д.

Магнітні школи спрямовані на максимальне врахування інтересів і запитів учнів, всебічного розвитку їх здібностей. Навчання здійснюється на основі взаємної поваги, продуктивного міжкультурного діалогу, оскільки в класах навчаються разом діти різних національностей і рас. В освітньому процесі використовуються як академічні програми, які дають базову освіту, так і «магнітні програми», які пропонують вивчення вибіркового дисциплін, що найбільше приваблюють учнів (звідси походить і назва програм).

Ваучерні програми, які забезпечують фінансову підтримку навчання, дають можливість навчатися дітям із сімей з низьким і середнім рівнем доходу; з багатодітних сімей; дітям, які не встигають у звичайних школах; дітям з ознаками аутизму; прийомним дітям і дітям з особливими потребами.

Список літератури

1. Aron, LY & Zweig, J.M. Educational Alternatives for Vulnerable Youth: Student Needs, Program Types, and Research Direction. Washington: D.C, 2003. 190 p.
2. Raywid, M.A. Alternative Schools: The State of the Art. *Educational Leadership*. 2004. 52 (1), pp.26-31.
3. Rutherford, R., & Quinn. Special education in alternative education programs. *The Clearing House*, 2008. № 73(2). P. 79-81.

УДК 371.134:37

Козубовський Р. В.

к.п.н., доцент

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання волонтерського руху на сьогоднішній день є надзвичайно актуальними. В ньому беруть участь як дорослі, так і молодь, особливо – студенти. В Україні волонтерська діяльність регулюється спеціальним Законом [1]. Як підкреслює вітчизняна дослідниця Т.Лях, особливість волонтерського руху в Україні полягає в тому, що найчисельнішою групою волонтерів, які працюють у соціальній сфері, є учнівська та студентська молодь [2, с. 5]. Активно долучаються до волонтерської діяльності і студенти Ужгородського національного університету. Основні напрямки волонтерської діяльності студентів: організація дозвілля дітей і підлітків; просвітницька робота серед учнів загальноосвітніх шкіл; сприяння розширенню світогляду, інтелектуального і морального розвитку дітей, схильних до девіантної поведінки; чергування в притулках для неповнолітніх; участь у проведенні рейдів «Діти вулиці»; пропаганда здорового способу життя; індивідуальна робота з дітьми з обмеженими можливостями вдома; консультування учнів з різних питань; допомога у навчанні відстаючим учням тощо.

Формування вмінь волонтерської діяльності майбутніх фахівців відбувається під час аудиторних занять, практики і поза аудиторної роботи (зустрічі з практичними соціальними працівниками, працівниками правоохоронних органів, медиками, психологами, тобто з професіоналами, які працюють з дітьми групи ризику). Особливий інтерес викликали зустрічі з випускниками УжНУ, які працюють в соціальних службах. Цікавою формою підготовки студентів до виконання їх професійних функцій у майбутньому є екскурсії. Частина екскурсій по соціальних закладах міста Ужгорода і області проводилася тільки для студентів, а в окремих екскурсіях брали участь також діти, з якими студенти працювали під час волонтерської практики.